Dosarul nr. 2-11804/2024
2-24098476-12-2-03092024

H O T Ă R Â R E
În numele Legii

11 decembrie 2024 mun. Chișinău
Judecătoria Chișinău, sediul Centru
Instanța compusă din:
Președintele ședinței,
Judecător Muruianu Maria
Grefieri Popa Veronica, Andoni Tatiana

Examinând în ședință de judecată publică, cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Vanica Petru către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încălcarea dreptului la examinare a cauzei în termen rezonabil,

A C O N S T A T A T:

La 3 septembrie 2024, Vanica Petru a depus o cerere de chemare în judecată către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încălcarea dreptului la examinare a cauzei în termen rezonabil.

În motivarea cererii de chemare în judecată a menționat că prin ordonanța din 22 august 2018 s-a dispus pornirea urmării penale conform semnelor constitutive ale componenții de infracțiune prevăzute la art. 2*****al Codului penal, pe faptul ***** săvârșit la data de 22 august 2018, cauzei penale fiind atribuit nr. *****

Menționează reclamantul că tot în aceiași zi, prin ordonanța din 22 august 2018 Vanica Petru a fost recunoscut în calitate de bănuit în cauza penală nr. *****

Arată că, în baza procesului-verbal cu privire la reținere din 22 august 2018 Vanica Petru a fost reținut, reținerea de facto având loc la data de 22 august 2018 ora 17:30, pe lângă reținere a fost supus și percheziției corporale, în urma percheziției de la Vanica Petru au fost ridicate; zece bancnote cu nominalul de 100 lei, trei bancnote cu nominalul de 200 lei șase bancnote cu nominalul de 20 lei, opt bancnote cu nominalul de 20 lei, o bancnotă cu nominalul de 50 lei, o bancnotă cu nominalul de 5 lei, zece bancnote cu nominalul de un leu. Prin ordonanța din ***** Vanica Petru a fost pus sub învinuire incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute la art. ***** *****al Codului penal. Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău, of. Rîșcani din ***** Vanica Petru a fost eliberat din reținere și s-a dispus ca în privința acestuia să fie instituită măsura preventivă obligarea de a nu părăsi localitatea. Tot, la ***** față de Vanica Petru a fost aplicată măsura preventivă Obligația de a nu părăsi localitatea în care locuiește și anume com *****, pe un termen de 30 zile. Ulterior în luna a septembrie 2018 lui Vanica Petru i-au fost restituite mijloacele bănești ridicate prin procesul-verbal de percheziție corporală din 22

august 2018, fapt confirmat prin recipisa scrisă olograf de către Vanica Petru. Prin ordonanța din 26 decembrie 2024 reclamantul Vanica Petru a fost scos parțial de sub urmărire penală, în partea învinuirii aduse în baza art. ***** al Codului penal. La data de 29 decembrie 2018 procurorul în Procuratura mun. Chișinău, of. Rîșcani a înaintat învinuirea lui Vanica Petru, incriminându-i comiterea infracțiunii prevăzute la art. *****al Codului Penal și a fost întocmit rechizitoriu și a transmis cauza în instanța de judecată.

În continuare arată că, cauza penală a fost înregistrată la data de 11 ianuarie 2019 în instanța de judecată și repartizată judecătorului ***** în total în instanța de fond au fost stabilite 16 ședințe de judecată. Din aceste 16 ședințe de judecată doar 7 au fost lucrative (dintre care două ședințe erau destinate pentru ultimul cuvânt și pentru deliberarea și pronunțarea sentinței), în rest ședințele au fost amânate pe motiv de lipsă a procurorului, lipsă a părții-vătămate, și imposibilității procurorului de a asigura prezența părții-vătămate și a martorilor acuzării.

Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr.*****1 Vanica Petru și ***** au fost recunoscuți vinovați de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. *****al Codului Penal. Nefiind de acord cu sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani nr. *****1, Vanica Petru a atacat-o cu apel.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău ***** s-a admis apelurile depuse de Vanica Petru și *****, s-a casat sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, nr.*****1 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a dispus ca pe Vanica Petru și ***** învinuiri de comiterea infracțiunii prevăzute de a***** Cod penal, în baza art.3***** Cod procedură penală, a-i achita pe motiv că fapta inculpăților nu întrunește elementele infracțiunii.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție nr.***** s-a declarat inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, ***** împotriva deciziei din *****a Curții de Apei Chișinău, în cauza penală privindu-i pe Vanica Petru și *****, ca fiind neîntemeiată.

Reclamantul a specificat că referitor la capătul de cerere privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală a procurorului și a instanței de judecată, a avut calitate de bănuit/învinuit/inculpat/condamnat în cadrul dosarului penal nominalizat timp de 5 ani și 7 luni. Prin urmare, i-a fost încălcat dreptul fundamental de a nu a fi urmărit penal, și judecat în lipsa unei fapte infracționale și prejudiciabile.

Totodată, urmare a punerii sub învinuire a reclamantului și judecarea acestuia s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște, stare care a continuat timp de 5 ani și 7 luni.

A mai susținut că a fost supus reținerii, fiind deținut în acest sens în izolatorul organului de poliție timp de două zile, în acest sens este de menționat că reținerea reclamantului a fost totalmente neîntemeiată, ori organul de urmărire penală nu a expus motivele necesității de a-l reține pe reclamant.

Reclamantul a mai menționat că prin acțiunile organului de urmărire penală i s-a încălcat inviolabilitatea personală (corporală), și anume reclamantul a fost supusă percheziției corporale. Această, percheziție corporală indubitabil i-a creat un prejudiciu moral reclamantului, ori prin aceasta s-a atentat la integritatea corporală a acesteia.

Arată o altă acțiune ilegală care a fost comisă în privința lui Vanica Petru este aplicarea față de acesta a măsurii preventive - obligarea de a nu părăsi localitatea, în baza măsurii preventive nominalizate reclamantul a fost limitat în dreptul său de liberă circulație fiind în imposibilitate de a părăsi com. *****. Mai mult ca atât, necesitatea instituirii măsurii preventive, obligarea de a nu părăsi localitatea, nu a fost nici într-un mod motivată de către procuror. Necesitatea motivării aplicării măsurilor preventive este dictată de art. 176 și 177 al CPP. Lipsa

motivării necesității de aplicare a obligației de a nu părăsi localitatea duce la raționamentul că această măsură preventivă a fost aplicată arbitrar.

Consideră că din cauza aplicării obligației de a nu părăsi localitate a fost în imposibilitate de a se prezenta la locul de muncă, acesta activând în calitate de șofer de ambulanță și pentru că nu s-a prezentat la locul de muncă și nu a exercitat atribuțiile de serviciul reclamantul nu a primit salariul pentru o lună, lipsa salariului a înrăutățit atât starea materială cât și condițiile de trai ale reclamantului, fiind nevoiți cu toată familia să se întrețină din salariul soției.

În continuare referitor la capătul de cerere privind constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil și repararea prejudiciului, a indicat că, perioada de calculare a termenului rezonabil începe a curge din data de***** când aceasta a fost recunoscută în calitate de bănuit și a fost reținut. Totodată, cauza penală în privința reclamantului s- a finalizat la data de 27.03.2024, când în privința acestuia a fost adoptată o sentință irevocabilă de achitare.

Relevă că examinarea cauzei penale timp de 5 ani și 7 lună este excesiv de mult pentru orice urmărire penală, cât de complexă ea nu ar fi, termenul de examinare a respectivei cauze penale este mai mare și ca termenul de prescripție stabilit pentru infracțiunea de care reclamantul a fost învinuit.

Mai specifică că cauza penală nr.*****nu este una complexă, ori în cadrul respectivei, sunt doar doi învinuiți, o singură parte vătămată și au fost audiați doar 2 martori, totodată nu au fost efectuate comisii rogatorii sau alte acțiuni procedurale, care necesită o perioadă mare de timp.

La fel arată că comportamentul reclamantului. în cadrul cauzei penale examinate comportamentul reclamantului nici într-un caz nu a dus la tergiversarea procesului. amânare ședinței de judecată care au avut loc din cauza exclusivă a reclamantului este doar una la număr, și aceea din cauza că a fost atras la serviciu (șofer de ambulanță) nefiind posibilă substituirea sa cu alt angajat.

Susține că, atât procurorul cât și instanța de judecată nici pe departe nu au avut un rol activ. Ori după cum am menționat anterior amânarea ședinței din cauza reclamantului a avut loc doar o singură dată fiind invocat motiv justificativ. Astfel din. 16 ședințe de judecată doar 7 au fost lucrative (dintre care două ședințe erau destinate pentru ultimul cuvânt și pentru deliberarea și pronunțarea sentinței), în rest ședințele au fost amânate pe motiv de lipsă a procurorului, lipsă a părții-vătămate, și imposibilității procurorului de a asigura prezența părții-vătămate și a martorilor acuzării.

A relevat că doar o singură ședință de judecată nu a avut loc din cauza restricțiilor stabilite în legătură cu pandemia COVID-19, și anume ședința din 16.05.2020, care a fot stabilită însă nu s-a petrecut, în rest celelalte ședințe au avut loc la data și ora stabilită, însă se amânau pe motiv de lipsă a procurorului, lipsă a părții-vătămate, și imposibilității procurorului de a asigura prezența părții- vătămate și a martorilor acuzării.

Astfel, reclamantul Vanica Petru a solicitat:

- încasarea din contul bugetului prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Vanica Petru, suma de 100 000 lei (una sută mii lei) cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești;

- a constata încălcarea dreptului lui Vanica Petru la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale de învinuire a lui Vanica Petru de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. *****al CP;

- încasarea de la bugetul de stat în beneficiul reclamantului Vanica Petru, a sumei în mărime de 50 000 (cincizeci mii, 00) lei cu titlu de prejudiciu moral suportat de acesta, ca

urmare a încălcării termenului rezonabil de judecare a cauzei penale de învinuire a lui Vanica Petru de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. *****al CP;

- compensarea cheltuielilor de judecată pe care le vom face cu acest proces din contul pârâtului în beneficiul reclamantului.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Centru din 05.09.2024 cererea de chemare în judecată a fost acceptată spre examinare în procedură general contenciasă (f.d.106).

*La 21 octombrie 2024, reprezentantul parții pârâte Ministerul Justiției a depus **referință** prin care a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată (f.d.113-117)*

În susținerea poziției partea pârâtă Ministerul Justiției a invocat că acțiune civilă este una nefondată, în condițiile în care rezultă expres că nu orice acțiune a organelor de drept și judecătorești atrage răspunderea Statului, ci cele constatate expres ca ilegale, astfel, este important și necesar să se constate ilegalitatea actului procedural emis de către organul de drept, or, dacă se demonstrează printr-un act judecătoresc de dispoziție irevocabil că acțiunile întreprinse de către organul de urmărire penală au fost ilegale, atunci dreptul la despăgubire apare indiferent de faptul dacă este vinovată sau nu persoana.

Notează că pe durata acțiunilor procesuale aferente cauzei penale, reclamantului nu i-au fost încălcate drepturile procesuale, cât și la materialele cauzei nu există nicio probă concludentă, pertinentă, în confirmarea faptului că actele procedurale emise în privința reclamantului, de către organul de drept, sunt calificate ca ilegale. Or, în corespundere cu art. 218 din Codul de procedură penală al Republicii Moldova, instanța de judecată, constatând în procesul de judecată fapte de încălcare a legalității și a drepturilor omului, o dată cu adoptarea hotărîrii, emite și o încheiere interlocutorie prin care aceste fapte se aduc la cunoștința organelor respective, persoanelor cu funcție de răspundere și procurorului. în speță, reclamantul și-a întemeiat acțiunea pe acțiunile pretins ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanței judecătorești, însă în lipsa unor acte ce constată în mod expres ilegalitatea acțiunilor întreprinse.

Partea pârâtă menționează că organul de urmărire penală, a avut obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a circumstanțelor invocate în actul de sesizare, de a constata atât circumstanțele care dovedesc vinovăția, cât și cele care dezvinovățesc, precum și circumstanțele care atenuează sau agravează răspunderea penală. Totodată, eventuala clasare a unei cauzei penale nu trebuie percepută ca un rebut în activitatea organului de urmărire penală, dar ca o activitate legală de examinare a unei cauze penale. Organul de urmărire penală nu are doar ca scop identificarea și sancționarea persoanelor vinovate, dar și prevenirea și curmarea săvârșirii infracțiunilor.

Mai menționează că pretențiile privind încasarea, în beneficiul reclamantului Petru Vanica atât a prejudiciului moral, cât și a cheltuielilor de judecată, reprezintă solicitări nefondate. Or, în condițiile în care prezenta acțiune civilă nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate ale Legii nr.1545, prin urmare, nu există nici temei legal de a solicita încasarea prejudiciului. Subsecvent, reclamanții ar trebui să dovedească prejudiciul pentru care solicită compensații și că nu pot primi despăgubiri pentru prejudicii pe care nu le-au suferit.

Reiterează că poziția privind lipsa unor probe privind ilegalitatea acțiunilor organului de urmărire penală, cele învederate de către partea reclamantă constituind o poziție subiectivă, respectiv nefondată. Suplimentar, acțiunile enumerate supra, atribuite organului de urmărire penală ca fiind ilegale, nu constituie ex officio un temei de dispunere a compensării prejudiciului moral. Or, instanța de drept comun nu este competentă să se expună asupra caracterului acțiunilor organului de urmărire penală, fiind competent, în mod exclusiv, judecătorul de instrucție. Iar, la acest capitol, prezentei instanțe nu i-a fost prezentată, de către reclamant, o

anumită probă care să confirme adoptarea unor acte relevante, privind anumite constatări exprese, de către judecătorul de instrucție.

În continuare partea pârâtă a indicat că în urma analizei raportului motivat, prin prisma întreruperilor ce s-au perindat pe parcursul respectivului proces, nu a fost încălcat termenul rezonabil de examinare a cauzei. Comportamentul părților, în calitate de criteriu de examinare a termenului rezonabil, constituie un punct determinant în ceea ce vizează prolongația examinării cauzei respective, fapt ce însă nu urmează a fi concluzionat drept o tergiversare, în urma analizei duratei procedurilor prin prisma imputabilității perioadei de examinare - anume instanței de judecată

Totodată, la subiectul criteriului comportamentului părților și autorității judecătorești, ținem să precizăm că instanțele au rămas imparțiale întotdeauna, dispunând amânări în favoarea tuturor participanților procesului. Astfel, realizând o apreciere, prin cumul, a criteriilor în dependență de care se apreciază rezonabilitatea termenului de examinare a cauzei, conchidem că perioada de referință în speța principală nu depășește limita rezonabilității, în prezența unor circumstanțe speciale, cum ar fi: neprezentări din partea inculpatului, coroborate cu diverse cereri ce au determinat amânarea examinării cauzei, neprezentarea martorilor și părților vătămate și diverse perioade speciale de activitate, instituite urmare a apariției virusului Covid-19.

Subliniază că luând în considerație specificul cauzei, comportamentul părților, contextul pandemic perindat și de sarcina lunară a fiecărui judecător din cadrul instanțelor de judecată, reținem că autoritățile judecătorești au acționat cu bună-credință, cu o suficientă diligență, au întreprins toate măsurile necesare în vederea examinării și soluționării obiective și sub toate aspectele a cauzei civile. Or, conform art. 315 Cod de procedură penală, „procurorul, partea vătămată, partea civilă, apărătorul, inculpatul, partea civilmente responsabilă și reprezentanții lor beneficiază de drepturi egale în fața instanței de judecată în ce privește administrarea probelor, participarea la cercetarea acestora și formularea cererilor și demersurilor ”.

A susținut că, termenul rezonabil poate fi definit drept interval de timp convenabil și judicios, stabilit de lege, în limitele căruia *are loc judecarea pricinii, r*espectiv, instanța de judecată are ca sarcină exclusivă de a analiza dacă măsurile adoptate de autoritățile naționale au fost adecvate, suficiente și juste în vederea respectării drepturilor tuturor participanților procesului.

În ședințele de judecată

Reclamantul Vanica Petru și reprezentantul avocatul Dionis Brînză au susținut cererea de chemare în judecată și au solicitat să fie admisă integral, au reiterat cele expuse în cererea de chemare în judecată, reclamantul suplimentar explicînd că atunci cînd a fost reținut timp de 2 zile, i-au fost luați banii care îi avea, ceea ce reprezentat salariul lui, fiind restituiși doar peste 1 lună. A mai relatat că lucra la Spitalul de urgență ca șofer de ambulanță și cînd a revenit la serviciu după reținerea toți din jur, inclusiv colegi, îl considerau hoț și infractor, iar soția sa fiind medic la Spitalul Republican a suferit și ea deoarece informația dată a fost larg răspândită, chiar și pe rețele de socializare apărând învinuiri. A mai explicat că la poliție i-au fost răsucite mâinile, fiind îmbrâncit, dînsul suportând stres și șoc.

Reprezentantul Ministerului Justiției – Alexandru Vicol în baza procurii din 16.05.2023 nr.64, a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, reiterând argumentele expuse în referință.

Reprezentantul intervenientului accesoriu Procuratura Generală – Boldesco Victoria, a solicitat respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, alăturîndu-se poziției părții pîrîte.

Aprecierea instanței

Audiind participanții la proces prezenți în ședința de judecată, studiind materialele dosarului, instanța de judecată consideră necesar de a admite parțial cererea de chemare în judecată, din următoarele considerente.

În temeiul art. 20 alin. (1) şi alin. (2) din Constituţie, orice persoană are dreptul la satisfacţie efectivă din partea instanţelor judecătoreşti competente împotriva actelor care violează drepturile, libertăţile şi interesele sale legitime. Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiţie.

Conform prevederilor art. 53 alin. (2) din Constituţie, statul răspunde patrimonial, potrivit legii, pentru prejudiciile cauzate prin erorile săvîrşite în procesele penale de către organele de anchetă şi instanţele judecătoreşti.

În conformitate cu prevederile art. 5 alin. (1) Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanță judecătorească, în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime, pe când potrivit prevederilor art. 166 alin. (1) Cod de procedură civilă, oricine pretinde un drept împotriva unei alte persoane ori are un interes pentru constatarea existenței sau inexistenței unui drept trebuie să depună în instanța competentă o cerere de chemare în judecată.

Potrivit art. 6 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească exercită apărarea drepturilor, libertăților şi intereselor legitime prin somare la executarea unor obligații, prin declararea existenței sau inexistenței unui raport juridic, prin constatarea unui fapt care are valoare juridică, prin alte modalități, prevăzute de lege.

Prin prisma art. 6 CEDO și art. 241 Cod de procedură civilă, întru asigurarea legalității și temeiniciei hotărârii, instanțele de judecată au obligația de a-și motiva hotărârile, care trebuie să cuprindă circumstanțele cauzei, constatate de instanță, probele pe care se întemeiază concluziile ei privitoare la aceste circumstanțe, argumentele invocate de instanță la respingerea unor probe, răspunsuri la argumentele părților și legile de care s-a călăuzit instanța.

În conformitate cu art. 118 alin. (1) şi (3) Cod de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor şi obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel. Circumstanțele care au importanță pentru soluționarea justă a cauzei sânt determinate definitiv de instanța judecătorească pornind de la pretențiile şi obiecțiile părților şi ale altor participanți la proces, precum şi de la normele de drept material şi procedural ce urmează a fi aplicate.

În conformitate cu art. 121 Cod de procedură civilă, instanța judecătorească reţine spre examinare şi cercetare numai probele pertinente care confirmă, combat ori pun la îndoială concluziile referitoare la existenta sau inexistența de circumstanțe, importante pentru soluționarea justă a cazului.

Potrivit dispozițiilor art. 130 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească apreciază probele după intima ei convingere, bazată pe cercetarea multe aspectual, completă, nepărtinitoare şi nemijlocită a tuturor probelor din dosar în ansamblul şi interconexiunea lor, călăuzindu-se de lege.

<u>Cu privire la capătul de cerere privind repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile organelor de urmărire penală a procurorului și a instanței de judecată, instanța de judecată învederează următoarele.</u>

În conformitate cu art. 23 alin. (3) Cod de procedură penală, **persoana achitată** sau în privinţa căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare **are dreptul** să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi **să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat**.

Potrivit art. 390 alin. (3) Cod de procedură penală, sentinţa de achitare duce la reabilitarea deplină a inculpatului.

Așa, în conformitate cu art. 524 Cod de procedură penală, persoanele cărora, în cursul procesului penal, prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală sau ale instanţelor judecătoreşti, li s-a cauzat un prejudiciu material sau moral au dreptul la despăgubire echitabilă în conformitate cu prevederile legislaţiei cu privire la modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală şi ale instanţelor judecătoreşti.

Potrivit art. 525 alin. (1) Cod de procedură penală, acţiunea pentru repararea prejudiciului poate fi iniţiată în termen de trei ani de la data apariţiei dreptului la repararea prejudiciului conform prevederilor art. 6 din Legea nr.1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acţiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti.

Potrivit prevederilor art. 1 din Legea nr. 1545 din 25.02.98, această Lege constituie actul legislativ de bază care reglementează cazurile, modul şi condiţiile de răspundere patrimonială a statului pentru prejudiciul cauzat prin acţiunile ilicite comise în procesele penale şi administrative de organele de urmărire penală, de procuratură şi de instanţele judecătoreşti.

Conform art. 2 alin. (1) din Legea nr. 1545 din 25.02.98, acţiuni ilicite reprezintă acţiuni sau inacţiuni ale organului de urmărire penală sau ale instanţei de judecată, care exclud vinovăţia acestora, al căror caracter ilegal se manifestă prin încălcarea principiului general, potrivit căruia nici o persoană nevinovată nu poate fi trasă la răspundere şi nu poate fi judecată, (erori) ori fapte ale persoanelor cu funcţie de răspundere din organul de urmărire penală sau din instanţa de judecată, manifestate prin încălcarea intenţionată a normelor procedurale şi materiale în timpul procedurii penale sau contravenţionale (infracţiuni).

În corespundere cu art. 3 alin. (1) lit. a), b), c) din Legea menționată supra, este reparabil prejudiciul material şi moral cauzat persoanei fizice sau juridice în urma: a) reţinerii ilegale, aplicării ilegale a măsurilor preventive sub formă de arest, de declaraţie de a nu părăsi localitatea sau ţara, tragerii ilegale la răspundere penală; **b) condamnării ilegale,** confiscării ilegale a averii, supunerii ilegale la muncă neremunerată în folosul comunităţii; c) efectuării ilegale, în cazul urmăririi penale ori judecării cauzei penale, a percheziţiei, ridicării, punerii ilegale sub sechestru a averii, eliberării sau suspendării ilegale din lucru (funcţie), precum şi în urma altor acţiuni de procedură care limitează drepturile persoanelor fizice sau juridice.

Potrivit art. 6 lit. a) din aceeași Lege, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea şi modul stabilite de prezenta lege, apare în cazul, devenirii definitive şi irevocabile a sentinţei de achitare.

Prin urmare, articolul 3 din Lege statuează temeiul apariției dreptului la repararea prejudiciului, iar articolul 6 din Lege statuează momentul naşterii dreptului, urmând aceste 2 articole să fie aplicate în mod cumulativ.

În această conjunctură prezintă relevanță și prevederile art. 2007 Cod civil, care statuează că prejudiciul cauzat persoanei prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub forma arestului preventiv sau sub forma declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului, muncii neremunerate în folosul comunităţii se repară de către stat integral, indiferent de vinovăţia persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanţelor de judecată. Statul se exonerează de răspundere în cazul cînd persoana vătămată a contribuit intenţionat şi benevol la producerea prejudiciului prin autodenunţ.

În același context, potrivit art. 2036 alin. (1)-(3) Cod civil, în cazul în care persoanei i s-a cauzat un prejudiciu moral prin fapte ce atentează la drepturile ei personale nepatrimoniale, precum şi în alte cazuri prevăzute de lege, instanţa de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparaţia prejudiciului prin plata de despăgubiri. Prejudiciul moral se repară indiferent de existenţa şi întinderea prejudiciului patrimonial. Reparaţia prejudiciului moral se face şi în lipsa vinovăţiei autorului, faptei ilicite în cazul în care prejudiciul este cauzat prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a arestului preventiv sau a declaraţiei scrise de a nu părăsi localitatea, aplicarea ilegală în calitate de sancţiune administrativă a arestului , muncii neremunerate în folosul comunităţii şi în alte cazuri prevăzute de lege.

Potrivit art. 2037 Cod civil, mărimea despăgubirii pentru prejudiciu moral se determină de către instanța de judecată în funcție de caracterul și gravitatea prejudiciului moral cauzat persoanei vătămate, de gradul de vinovăție a autorului prejudiciului, dacă vinovăția este o condiție a răspunderii, și de măsura în care această despăgubire poate aduce satisfacție echitabilă persoanei vătămate. Caracterul și gravitatea prejudiciului moral le apreciază instanța de judecată, luînd în considerare circumstanțele în care a fost cauzat prejudiciul, restrîngerea posibilităților de viață familială și socială, precum și statutul social al persoanei vătămate. La determinarea despăgubirii, instanța de judecată va tinde să acorde o despăgubire care, pe de o parte, are o mărime comparabilă cu cea acordată în mod obișnuit în împrejurări similare și, pe de altă parte, ia în cont particularitățile cazului.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Conform art. 11 din Legea nr.1545 din 25.02.1998, mărimea compensaţiei pentru repararea prejudiciului moral se stabileşte de instanţa de judecată în modul prevăzut de această lege. Mărimea concretă a compensaţiei se determină luându-se în considerare: gravitatea infracţiunii de a cărei săvîrşire a fost învinuită persoana respectivă; caracterul şi gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală şi la examinarea cauzei penale în instanţa de judecată; rezonanţa pe care a avut-o în societate informaţia despre învinuirea persoanei; durata urmăririi penale, precum şi durata examinării cauzei penale în instanţa de judecată; natura dreptului personal lezat şi locul lui în sistemul de valori al persoanei; suferinţele fizice, caracterul şi gradul suferinţelor psihice; măsura în care compensaţia bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate; durata aflării nelegitime a persoanei în detenţie.

Totodată, prin prisma jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral, este criteriul echității, care exprimă că indemnizaţia trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacţie echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

În contextul cadrului legal inserat mai sus, instanța de judecată reține că, potrivit materialelor cauzei examinate, reclamantul Vanica Petru a fost urmărit penal de către organul de urmărire penală, în temeiul unei acuzații penale formulate în baza art.*****Cod penal.

În acest sens, în cadrul examinării cauzei, instanța de judecată a constatat cu certitudine că, la 22 august 2018 de către organul de urmărire penală al SUP a Inspectoratului de poliție Rîșcani

al DP mun. Chișinău a fost pornită cauza penală nr. ***** conform bănuielii rezonabile de comitere a infracțiunii prevăzute de art.*****Cod penal, pe faptul huliganismului ți jafului săvârșit la data de 22 august 2018 (f.d.12).

Prin ordonanța procurorului în Procuratura mun. Chișinău oficiul Rîșcani din ***** Vanica Petru a fost pus sub învinuire incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute la art. ***** *****al Cod penal (f.d.18).

Tot, la 24 august 2024 lui Vanica Petru fiindu-i aplicată măsura preventivă sub formă de obligația de a nu părăsi localitatea (f.d.22).

Prin ordonanța procurorului din Procuratura mun. Chișinău oficiul Rîșcani din 26 decembrie 2018 Vanica Petru a fost scos parțial de sub urmărire penale pe cauza penale nr.*****a învinuitului Vanica Petru pe capătul de acuzare cu referire la art.***** Cod penal dat fiind faptul că ultimul nu a sustras mijloacelor bănești în sumă de***** lei de la partea vătămată (f.d.24-28).

Ulterior, în temeiul ordonanței procurorului din Procuratura mun. Chișinău oficiul Rîșcani din 26.12.2018 Vanica Petru a fost pus sub învinuire incriminându-i-se comiterea infracțiunii prevăzute la art. *****al Codului penal (f.d.29).

Așadar instanța de judecată reține că, prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din 09 iulie 2021 reclamantul Vanica Petru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art***** Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1200 u.c. ceea ce constituie 60 000 lei (f.d. 67-73).

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022 au fost admise apelurile depuse de Vanica Petru și *****, s-a casat total sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 09.07.2021 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a dispus ca pe Vanica Petru și ***** învinuiri de comiterea infracțiunii prevăzute de a***** Cod penal, în baza art.3***** Cod procedură penală, a-i achita pe motiv că fapta inculpăților nu întrunește elementele infracțiunii (f.d.74-97).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 27 martie 2024 a fost declarat inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, *****, împotriva deciziei din *****a Curții de Apei Chișinău, în cauza penală privindu-i pe Vanica Petru și *****, ca fiind vădit neîntemeiat (f.d.99-105)

Prin urmare, reieșind din natura pretențiilor formulate la caz, în coraport cu normele de drept enunțate, instanța de judecată conchide că reclamantul fiind achitat, acesta este îndreptățit să pretindă la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, or din hotărârile judecătorești citate mai sus, se evidențiază cu certitudine că fapta reclamantului nu a întrunit elementele infracțiunii.

În acest context, instanța de judecată amintește că, potrivit art. 23 alin. (3) Cod de procedură penală, persoana achitată sau în privința căreia s-a dispus scoaterea de sub urmărire penală ori încetarea urmăririi penale pe temei de reabilitare are dreptul să fie repusă în drepturile personale pierdute, precum şi să fie despăgubită pentru prejudiciul care i-a fost cauzat.

Prin urmare, instanța de judecată consideră ca fiind neîntemeiate argumentele reprezentantului părții pârâte, precum că prezenta acțiune nu întrunește toate condițiile de aplicabilitate prevăzute în Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998, or, prin lucrările dosarului, așa cum au fost detaliate supra, s-a constatat cu certitudine că reclamantul Vanica Petru a fost urmărit penal neîntemeiat, fiind recunoscut în calitate de învinuit, în privința acestuia fiind efectuate mai multe acțiuni de urmărire penală, ulterior acesta să fie scos parțial de sub urmărire penală pe motivul lipsei în acțiunile acestuia a faptului infracțiunii prevăzute de art. 187 alin. (2)

lit.f) Cod penal și ulterior fiind achitat prin decizia Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022.

Prin urmare, argumentele părții-pârâte privind lipsa temeiurilor pentru înaintarea acțiunii de încasare a prejudiciului moral nu pot fi reținute, deoarece poartă un caracter declarativ, fiind în contradicție cu starea reală de fapt stabilită de către instanța de judecată prin prisma cadrului legal ce guvernează prezentul litigiu precum și practica judecătorească națională, întrucât legiuitorul prin dispozițiile Legii nr. 1545 din 25.02.1998, a stabilit acordarea despăgubirii persoanelor a căror nevinovăție a fost stabilită la finalizarea urmăririi penale sau a procesului penal, după ce au suportat privări sau restrângeri de libertate, chiar dacă respectivele măsuri apăreau ca fiind justificate în lumina cercetărilor penale efectuate până la data adoptării lor, dar ca nefiind necesare în situația în care s-a stabilit nevinovăția persoanei urmărite penal, despăgubirile urmând a fi achitate de la Bugetul de stat.

Astfel, este de notat și faptul că eșecul actului de învinuire prin sine constituie o confirmare a încălcării drepturilor persoanei, comise de autorităţi faţă de cel tras la răspundere penală, indiferent dacă în final s-a ajuns sau nu la condamnarea publică, achitarea persoanei sau scoaterea persoanei de sub urmărire penală.

Cele relatate indică incontestabil incidența la caz a prevederilor art. 6 lit. a) din Legea nr. 1545 din 25.02.98, combinate cu art. 10 din Legea nominalizată.

Cu referire la prevederile enunţate, reieşind din specificul acţiunii şi în virtutea competenţei sale de a determina mărimea compensaţiei pentru prejudiciu moral în funcţie de cele constatate, instanţa de judecată conchide că în circumstanțșele descrise este evident că reclamantului i s-a adus atingere drepturilor şi libertăţilor fundamentale ale omului, deoarece în urma învinuirilor aduse, acesta s-a aflat într-o stare de incertitudine ce a durat o perioadă suficient de mare, dar și ținând cont de natura diferită a hotărârilor judecătorești emise în privința acestuia (**condamnare -achitare)**, la fel fiind expus unei presiuni psihologice și lipsit de posibilitate de a duce un trai normal împreună cu familia, generat și de aplicarea măsurii preventive sub forma de obligația de nepărăsire a țării, fiind afectat dreptul reclamantului la libertatea personală, astfel fiindu-i cauzate prejudicii morale.

Luând în considerație cele expuse, se constată temeinicia motivelor ce-i acordă reclamantului posibilitatea de a-și valorifica dreptul său la acțiune în temeiul prevăzut de Legea nr. 1545 din 25.02.98.

Prin urmare, prejudiciul moral pretins urmează a fi corespunzător suferințelor suportate de reclamant, la stabilirea cuantumului cărui, instanţa de judecată va ține cont de factorii importanţi şi anume: punerea sub învinuite în comiterea unei infracțiuni grave, condamnarea, durata urmăririi penale și aplicarea măsurii preventive sub forma de obligația de nepărăsire a localității.

Sub aspectul celor constatare nu poate fi pusă la îndoială existența suferințelor de ordin psihologic suportate de reclamant, ca urmare a acțiunilor ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii şi ale instanţelor judecătoreşti, or dînsul fiind inițial recunoscut vinovat și ulterior fiind achitat de instanța de apel, neputând să se angajeze și să și întrețină membrii familiei, totodată, în explicații reclamantul relatînd că toți din jur îl percepeau ca un infractor.

Astfel, instanța de judecată reține ca întemeiate argumentele reclamantului cu privire la faptul că ultimul a suportat suferințe morale. Este absolut obiectivă motivarea reclamantului că urmare a pornirii urmăririi penale, punerii sub învinuire a reclamantului, ultimul s-a aflat într-o stare de incertitudine și neliniște, motiv pentru care instanța de judecată are dreptul să oblige persoana responsabilă la reparația prejudiciului prin plata de despăgubiri.

Unul din criteriile orientative generale de apreciere a prejudiciului moral este criteriul echității, care exprimă că indemnizația trebuie să prezinte o justă şi integrală despăgubire. În temeiul Convenţiei Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu şi nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor şi nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Aici instanța de judecată remarcă și faptul că prejudiciul moral nu poate fi deturnat de la scopul său, prin majorare, așa cum solicită reclamantul în acțiune, or acest lucru i-ar conferi acestuia un folos material necuvenit, fără o justificare cauzală în eroarea comisă și consecințele acesteia

În aceeași ordine de idei și ținând cont de gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuit reclamantul, fiind învinuit de o infracțiune pe care nu a comis-o, acțiuni ce au generat cu proces verbal de reținere, durata totală a procedurilor penale, lezarea dreptului la libera circulație, precum și suferințele morale care le-au suportat în urma condamnării ilegale, ce constă generic în atingerea valorilor ce definesc personalitatea umană şi creditul moral, de măsura în care compensația bănească poate atenua suferinţele fizice şi psihice cauzate, de principiile compensării echitabile şi rezonabile a prejudiciului moral, instanţa de judecată conchide că în baza principiilor de echitate este oportun să acorde reclamantului Vanica Pentru 25000 lei cauzat ca urmare a examinării cauzei penale nr. *****, cu titlu de prejudicial moral, care, în contextul circumstanțelor descrise, reprezintă o despăgubire proporţională și rezonabilă pentru atenuarea suferințelor psihice aduse ultimului.

Totodată, reieșind din circumstanțele cauzei examinate, instanța consideră ca fiind disproporționată și nerezonabilă suma de 100000 lei solicitată de reclamant, acțiunea urmând a fi admisă parțial cu respingerea cerințelor privind încasarea diferenței sumei.

<u>Cu privire la capătul de cerere privind constatarea încălcării dreptului la judecarea cauzei penale în termen rezonabil şi repararea prejudiciului.</u>

Articolul 6 §1 din Convenţia Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului şi a Libertăţilor Fundamentale prevede că orice persoană are dreptul de a-i fi examinată cauza în mod echitabil, public şi într-un termen rezonabil, de către un tribunal independent şi imparţial, stabilit prin lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor şi obligaţiilor cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzaţii în materie penală îndreptată împotriva sa.

În conformitate cu prevederile art. 20 alin. (1), (2), (4) CPP, urmărirea penală şi judecarea cauzelor penale se face în termene rezonabile. Criteriile de apreciere a termenului rezonabil de soluţionare a cauzei penale sunt: complexitatea cazului; comportamentul participanţilor la proces; conduita organului de urmărire penală şi a instanţei de judecată; importanţa procesului pentru cel interesat; vârsta de până la 18 ani a victimei. Respectarea termenului rezonabil la urmărirea penală se asigură de către procuror, iar la judecarea cazului – de către instanţa respectivă.

Conform art. 2 din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanţă de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări şi repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege şi de legislația

procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului (denumită în continuare reclamant).

Conform art.4 din Legea nr. 87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești şi a lipsei suportării unui prejudiciu moral îi revine Ministerului Justiției, iar sarcina de a dovedi suportarea prejudiciului material cauzat prin această încălcare şi suportarea costurilor şi cheltuielilor de judecată îi revine reclamantului.

În sensul normei enunțate este de înțeles că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei, dacă se constată o atare încălcare.

Astfel, din materialele dosarului şi, anume, din raportul privind respectarea termenului rezonabil de judecare a cauzei penale în privința lui Vanica Petru, s-au constatat următoarele (f.d.120- 129).

La 11 ianuarie 2019 cauza penală a fost expediată la Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani și repartizată prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor.

În cauza penală privind învinuirea lui Vanica Petru, mai era vizat încă un inculpaț.

În Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, cauza penală de învinuire a lui Vanica Petru în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. art. ***** Cod penal, a fost examinată în perioada 11.01.2019-09.07.2021.

Ședințele de judecată au fost fixate pentru 30.01.2019, 25.03.2019, 29.05.2019, 24.09.2019, 18.11.2019, 28.01.2020, 02.02.2020, 15.05.2020, 15.06.2020, 23.09.2020, 09.11.2020, 08.12.2020, 14.04.2021, 31.05.2021, 29.06.2021, 02.07.2021, 09.07.2021.

Ședințele de judecată din 30.01.2019, 18.11.2019, 09.11.2020,14.04.2021 au fost amînate din lipsa inculpatului sau a avocatului reclamantului.

Ședințele de judecată din 24.09.2019, 28.01.2020, 15.06.2020 au fost amânate din lipsa părții vătămate sau a martorilor.

Ședințele de judecată din 12.05.2020, 23.09.2020, 29.06.2021 au fost amânate din din considerentul pandemiei COVID -19.

Ședințele de judecată din 25.03.2019, 29.05.2019 au fost amânate din considerentul lipsei altui *****

La data de 09 iulie 2021 prin sentința Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani din Vanica Petru a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art*****) Cod penal și în baza acestei Legi a fost condamnat la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 1200 u.c. ceea ce constituie 60 000 lei (f.d. 67-73).

La data de 19 iulie 2021, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza penală nr.***** a fost repartizată pentru examinare în ordine de apel, fiind stabilită ședință de judecată pentru data de 19.01.2022.

La data de 21 ianuarie 2022, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza penală nr.***** a fost repartizată repetat pentru examinare în ordine de apel unui alt judecător raportor.

Ședințele de judecată, în ordine de apel, au fost fixate pentru 10.05.2022, 28.06.2022, 01.11.2022, 13.12.2022.

Ședințele de judecată în ordine de apel din 10.05.2022, 28.06.2022 au fost amînate din considerentul lipsei inculpatului și avocatului său.

La data de 01 noiembrie 2022, prin decizia Curții de Apel Chișinău au fost admise apelurile depuse de Vanica Petru și *****, s-a casat total sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 09.07.2021 și s-a pronunțat o nouă hotărâre prin care s-a dispus ca pe Vanica Petru și ***** învinuiri de comiterea infracțiunii prevăzute de a***** Cod penal, în baza art.3***** Cod procedură penală, a-i achita pe motiv că fapta inculpăților nu întrunește elementele infracțiunii.

La data de 19 iulie 2023, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza penală nr.***** a fost repartizată pentru examinare în ordine de recurs judecătorului raportor Iu. Diaconu.

Prin încheierea președintelui intermiar al Curții Supremede Justiție din 03 martie 2023 dosarele aflate în procedura judecătorului Diaconu Iurie au fost transmise în Secția de evidență procesuală a cauzelor penale, pentru redistribuirea unui alt complet de judecată.

La data de 05 iunie 2023, prin intermediul Programului Integrat de Gestionare a Dosarelor, cauza penală nr.***** a fost repartizată repetat pentru examinare în ordine de recurs judecătorului raportor S. Dăguța.

La data de 29 decembrie 2023 președintele interimar al Curții Supreme de Justiție a emis dispoziția cu privire la constituirea completelor de judecată pentru 2024 și anume completului de judecată nr.1.

Ședințele de judecată în ordine de recurs au fost fixate pentru 07.02.2024, 06.03.2024, care au fost amînate pentru necesitatea studierii suplimentare.

La data de 27 martie 2024 prin încheierea Curții Supreme de Justiție a fost declarat inadmisibil recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, *****, împotriva deciziei din *****a Curții de Apei Chișinău, în cauza penală privindu-i pe Vanica Petru și *****, ca fiind vădit neîntemeiat.

Raportând normele citate supra la circumstanţele de fapt stabilite, instanţa de judecată ajunge la concluzia lipsei încălcării dreptului lui Vanica Petru la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Instanța de judecată notează că, caracterul rezonabil al duratei procesului trebuie evaluat în lumina circumstanţelor cauzei, în special a criteriilor de apreciere a termenului rezonabil de judecare a pricinii cum sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părţilor, precum şi miza (interesul) pentru reclamant (a se vedea, Frydlender v. France [GC], nr. 30979/96, §43, ECHR 2000-VII şi Cravcenco v. Moldova, nr. 13012/12, 15 ianuarie 2008).

În cazul în care, cauza implică o complexitate considerabilă, justul echilibru trebuie menținut între exigențele celerității procedurilor judecătorești și principiul general al bunei administrări a justiției, consacrat în egală măsură de art. 6 al Convenției (Boddaert v. Belgia, 12.10.1992 nr. 12919/87).

Distinct de cele arătate, instanța ține să menționeza și faptul că, în cazul în care există pericolul încălcării termenului rezonabil, persoana, inclusiv învinuitul, dispune de remedii procesuale pentru apărarea dreptului la judecarea cauzei într-un termen rezonabil.

În atare circumstanțe, instanța de judecată conchide că, intervalul desemnat între ședințele de judecată, răspunde criteriului normelor naţionale şi celor internaţionale, acesta fiind rezonabil în raport cu complexitatea cauzei şi măsurile procedurale ce se impun, respectiv în cauză nu sunt careva temeiuri de a fi invocată tergiversarea examinării cauzei penale de către instanța de fond, de apel sau de recurs.

Totodată, din actele anexate, instanța de judecată constată că nu există amânări sau întârzieri nejustificate și inexplicabile de examinare a cauzei, ori de planificare a ședințelor cu pauze îndelungate fără motiv.

Miza (interesul) pentru reclamant. La compartimentul ce ţine de miza (interesul) procesului pentru reclamant, instanţa de judecată menţionează că în sensul Legii privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătoreşti nr. 87 din 21 aprilie 2011, este de înţeles că miza pentru reclamant în procedurile penale practic nu se pune în discuţie, din momentul ce reclamantul prin definiţie riscă o pedeapsă penală, respectiv importanţa soluţionării prompte a chestiunii pentru el este prezumată.

În conexiunea celor relatate şi având în susţinere prevederile enunţate, precum şi circumstanţele constatate, instanța de judecată conchide că cerinţa cu privire la examinarea în **termen rezonabil** a cauzei penale, prevăzută de legislaţia internă, precum şi de articolul 6 § 1 al Convenţiei, a fost respectată.

Instanţa de judecată notează şi faptul că în speţa dată, nu a fost o tergiversare a termenului de judecare a cauzei, în contextul intervenirii în această perioadă de timp a situației epidemiologice din țară, instituirea regimului de urgență și, ulterior, a regimelor speciale de lucru, repartizarea aleatorie repetată a cauzei, și nu pot fi echivalate cu încălcarea termenului rezonabil de examinare a cauzei.

Astfel, termenul de examinare a cauzei nu poate fi considerat unul excesiv în condiţiile în care a fost justificat prin existenţa unor circumstanţe întemeiate, înfăptuirea actului justiţiei la caz nu a fost caracterizată de întârzieri neconforme, astfel încât să-i fie compromisă eficacitatea şi relevanţa. În acest context, Curtea Europeană relevă că este de competența instanțelor naționale de a decide dacă urmează ori nu să fie amânată judecarea cauzei și instanțele pot face acest lucru indiferent de poziția oricărei părți participante la proceduri („Deservire” SRL c. Moldovei §42).

Legislaţia internă nu oferă o descifrare a noţiunii de „termen rezonabil”, însă prin obligarea respectării unui astfel de termen pentru înfăptuirea actului justiţiei atât normele naţionale cât şi cele internaţionale invocă administrarea justiţiei fără întârzieri neconforme de natură a-i compromite eficacitatea şi responsabilitatea, la caz însă întârzieri neconforme nu au fost constatate.

Instanța de judecată va reține că exigența respectării termenului rezonabil rezidă din faptul că justiția să nu fie înfăptuită cu întârziere, astfel ca aceasta din urmă să-i compromită eficacitatea și credibilitatea, însă termenul rezonabil nu trebuie să vină în detrimentul asigurării unui proces echitabil și imparțial altor participanți la proces.

În lumina celor relevate, instanţa de judecată ajunge la concluzia lipsei încălcării dreptului Vanica Petru la judecarea cauzei penale în termen rezonabil, iar acesta constituie temei de respingere a pretenţiei cu privire la încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei penale.

Cu privire la cerinţele reparării prejudiciului moral aceasta de asemenea urmează a fi respinsă deoarece constituie pretenţie complementară celei principale de încălcare a termenului rezonabil, la caz însă încălcarea pretinsă nesurvenind pentru reclamant.

În partea ce ține de compensarea cheltuielilor de judecată, instanța atestă că reclamantul în cadrul procesului nu a solicitat încasarea cărora cheltuieli în acest sens.

În conformitate cu art.236, art. 238-241 din Codul de procedură civilă, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ş T E:

Se admite parțial cererea de chemare în judecată depusă de către Vanica Petru către Ministerul Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești și încălcarea dreptului la examinare a cauzei în termen rezonabil.

Se încasează din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Vanica Petru suma de 25000 lei (douăzeci cinci mii) lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

În rest, pretențiile reclamantului depuse în temeiul Legii 1545/1998 se resping ca neîntemeiate.

Se resping integral pretențiile reclamantului depuse în temeiul Legii nr. 87/2011 privind încălcarea dreptului la examinare în termen rezonabil a cauzei penale privind învinuirea lui Vanica Petru conform art. *****Cod Penal (nr. *****).

Hotărârea poate fi atacată cu apel la Curtea de Apel Chișinău în termen de 30 zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii, prin intermediul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Preşedintele şedinţei,
Judecător **Muruianu Maria**